

=====
INFORME D'ÚS INTERN
=====

INDICADORS D'ENSENYAMENT DE CATALUNYA

Barcelona, juliol de 1995

Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu
Departament d'Ensenyament de la Generalitat
de Catalunya

I N D E X

	PÀGINA
Introducció	4
1.- Indicadors de context	19
1.1.- Nivell general de formació	19
1.2.- Nivell de formació per sexes	22
1.3.- % de la població entre 5 i 29 anys	24
1.4.- Taxa d'activitat per nivell de formació	25
1.5.- Atur dels joves i dels adults	26
1.6.- PIB per habitant	29
2.- Indicadors de recursos	31
2.1.- Despeses d'educació en % del PIB	32
2.2.- Despesa pública d'educació en % despesa total ..	35
2.3.- % de despesa i d'efectius per nivell escolar ...	36
2.4.- Despesa d'educació per font de finançament	38
2.5.- Despeses de funcionament i de capital	39
2.6.- Despeses unitàries per nivell d'ensenyament	44
2.7.- Despeses unitàries en % del PIB ph	45
2.8.- Despeses unitàries relatives	46
2.9.- Docents i no docents en % població activa	47
2.10.- Ratio alumnes/professor	48

INTRODUCCIÓ.

1.-Contextuació bàsica.

1.1.- Antecedents.

Durant les darreres dècades s'ha produït en el nostre entorn socio-cultural una forta acceleració de la dinàmica social, que ha repercutit també en el camp de l'educació.

Els 70 i els 80 han estat testimonis de la universalització de l'ensenyament. Un salt quantitatiu necessari i peremptori que ha hagut de deixar de banda consideracions sobre els seus possibles efectes devaluatoris en la qualitat d'una educació que havia estat fins aleshores de minories.

Ja al 1.983, però, als EEUU, l'informe **Gardner** "A nation at risk: the imperative for educational reforme" va encendre el pilot d'alerta quant a la qualitat - i eficiència social, per tant - del sistema educatiu en aquell país. Poc després, al 1.988, i presumiblement com a conseqüència, el **Centre per a la Recerca i la Innovació Educatives (CERI)** de l'OCDE va posar en marxa el projecte **INES** (Indicadors dels Sistemes Educatius).

És durant aquesta tercera etapa que s'ha esdevingut la divulgació del concepte "Indicadors del Sistema Educatiu", mitjançant la publicació de tres reculls d'Indicadors d'Ensenyament, que, amb el mateix títol "EDUCATION AT A GLANCE. OECD Indicators", s'han editat al 1.992, al 1.993 i, el darrer, a l'abril de 1.995.

Els 38 Indicadors recollits en l'edició del 93 s'articulen en els següents blocs:

- 1.- Indicadors de context: 7 indicadors
- 2.1. Indicadors de recursos : 10 indicadors
- 2.2. Indicadors de procés: 11 indicadors
- 3.- Indicadors de resultats: 10 indicadors

El sentit d'aquesta estructura admetria la següent explicitació esquemàtica: assentats en, i condicionats per, una realitat les dades bàsiques de la qual (demogràfiques, econòmiques, socio-culturals) reflecteixen els **indicadors de context**, esmercem uns esforços (**indicadors de recursos**) per garantir un determinat funcionament d'un determinat servei (**indicadors de procés**) els **resultats** del qual haurien d'abocar en una modificació positiva d'algunes de les dades bàsiques de l'entorn.

L'objectiu dels Indicadors d'Ensenyament és proporcionar a l'Administració educativa una representació analítica - o diagnòstica - del funcionament del Sistema, tot fent evidents, per comparació a nivell internacional, els desajustos i punts dèbils que requeriran accions polítiques, puntuals o globals, per tal d'introduir-hi les correccions necessàries.

Sistema Educatiu.

Al maig del 94, el Secretari General del Departament s'interessa formalment pel tema dels Indicadors d'Ensenyament que elabora l'OCDE. Aquest interès queda recollit en el document "Objectius i Pla de Treball del Consell", que, a l'apartat e) del punt I, es proposa:

"Elaborar un sistema d'Indicadors d'Ensenyament que donin informació sobre el grau d'eficàcia i eficiència del sistema educatiu català i que permetin la comparació estatal i internacional sobre el context, el funcionament i els resultats del sistema educatiu català."

L'1 de juliol, el President del Consell nomena els membres del **Grup de Treball** que durà a terme aquesta tasca i que es constitueix com a tal l'11 de juliol del 94.

Educativa del Departament de Mètodes i Diagnòstic en
Educació, de la Universitat Autònoma de Barcelona

* Josep Andreu Martín i Rioja, Director de l'ICE de la
Universitat Politècnica de Barcelona

* Rafael Bisquerra i Alzina, Professor Titular del
Departament de Mètodes i Diagnòstic en Educació, de la
Universitat de Barcelona

Ja s'ha dit més amunt que les dades dels Indicadors de l'OCDE tenen dues fonts: l'estadística oficial d'EUROSTAT i les enquestes internacionals. Dels 38 Indicadors recollits l'any 93, 29 s'elaboren amb dades procedents de la primera font, i 9, de la segona. Aquests darrers, però, es concentren entre els Indicadors de Procés i els Indicadors de Resultats, és a dir, entre els més específicament relacionats amb el funcionament del Sistema Educatiu.

Catalunya no pot oferir dades comparables per a aquests Indicadors perquè no va participar en el seu moment en les enquestes. Tampoc no els podrà oferir en el futur, si no participa en les xarxes del Projecte INES que estudien i decideixen la realització d'enquestes internacionals.

Com que la representació en aquestes xarxes és de nivell estatal, s'hauria d'arbitrar algun mecanisme que possibilités la participació de representants dels organismes d'avaluació de les Administracions educatives autonòmiques, via **INCE**.

La falta dels 9 indicadors de què s'ha fet esment no invalida el sistema - sobretot si es tenen en compte els propòsits de l'objectiu a curt termini -, però sí el desequilibren, atesa la seva ubicació en el conjunt.

Un altre dels Indicadors de l'OCDE, el que fa referència a l'Ensenyament Superior NO Universitari, s'exclou del present recull perquè el Sistema Educatiu de Catalunya no contempla encara aquest tipus d'estudis.

Durant la fase de recollida, s'ha constatat la manca de dades per a tres indicadors més, també dels blocs de "Procés" i "Resultats": un que fa referència al "nivell de formació i salaris" (més de la meitat dels països de l'OCDE tampoc no aporten dades) i dos sobre "estudiants universitaris classificats per grups d'edat". Aquesta darrera manca, real per al curs de referència 90-91, està solucionada a hores d'ara i de cara al futur, atesa l'actual informatització de les dades de matrícula.

Deixant de banda, doncs, la font "enquestes internacionals", el nivell de resposta estadística a Catalunya és més que acceptable; en qualsevol cas, no menys acceptable que el de la mitjana dels països de l'OCDE.

En resum, s'està en condicions d'oferir dades sobre 25 dels 38 indicadors del Projecte INES (93). Malgrat això, el resultat final no és plenament satisfactori. Sabem, però, les causes: la desconexió amb - i, per tant, la inaccessibilitat a - una de les fonts de dades; i el fet que aquesta manca es concentra en els dos blocs més directament relacionats amb el funcionament escolar.

Visualitzem-ho:

3.- Guia de lectura. Advertiments.

El recull d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya que aquest Informe presenta ha de tenir com a referent ineludible per al lector interessat l'obra repetidament citada **"EDUCATION AT A GLANCE. OECD Indicators"**, edició 1.993. Referent ineludible, atès que el principal interès d'aquest Informe rau en la comparació de les dades de Catalunya amb les dels països de l'OCDE.

I referent, també, metodològic. És per això que no s'ha cregut convenient reproduir aquí els quadres estadístics de l'esmentada obra que es corresponen amb els nostres 25 indicadors, perquè no es poden separar del seu aparat metodològic i crític. És, però, imprescindible consultar-los per poder-ne fer, amb totes les reserves que s'escaiguin, la comparació.

Al cos del text de l'Informe, les dades de les referències **M.P.** (Mitjana dels Països) i **E.** (Espanya) són extretes també de l'obra esmentada. Cal tenir en compte, però,

* quant a **M.P.**: que és la mitjana no ponderada dels països que aporten una determinada dada per a un determinat indicador; per tant el seu valor és molt relatiu. Dependrà de la quantitat de països que donen resposta i de si es tracta majoritàriament de països pobres o rics.

Per tal de matisar i complementar aquesta informació, s'afegeix la mitjana no ponderada dels països de la nostra àrea: la Unió

4.- Fonts estadístiques. Agraïments.

Les dades de Catalunya que s'ofereixen són totes elles d'elaboració pròpia a partir de l'estadística de base procedent de

- * el Departament d'Ensenyament (Secretaria Gral. Subdirecció Gral. d'Estudis i Organització - representants de la qual són membres del Grup de Treball -)
- * el Departament de Governació (Direcció Gral. d'Administració Local)
- * el Comissionat d'Universitats (Servei d'Ensenyament Univ.)
- * les quatre Diputacions catalanes
- * l'Institut d'Estadística de Catalunya.

A tots ells, la nostra sincera reconeixença. Més cordial, potser, a la Sra. Roser Riera i els Srs. Jesús Muñoz i Josep Arnau, de l'Institut d'Estadística, per la seva amable acollida i pacient assessorament.

Quedi també constància del nostre agraïment per l'atenció, l'interès i la disponibilitat del Professor Marià íbar.

GLOSSARI:

La "**Classificació Internacional Tipus d'Ensenyament**" (CITE), actualment en revisió, tracta d'harmonitzar les estadístiques d'ensenyament quant als nivells educatius, per tal que les dades siguin comparables.

Referida al curs 90-91, a Catalunya (vegi's l'esquema elaborat pel Departament d'Ensenyament i reproduït per l'Institut d'Estadística), aquesta classificació s'ha d'entendre així:

- .CITE 0 : Educació pre-escolar
- .CITE 1 : EGB (cicles inicial i mitjà) i Educació Especial
- .CITE 2 : EGB (cicle superior). Una vegada generalitzada la Reforma, aquest classificador correspondrà a l'"ensenyament secundari de primer cicle" - la nostra futura **ESO** - tal com s'aplica actualment en els sistemes educatius d'altres països
- .CITE 3 : BUP, COU, Pla experimental, Formació Professional de 1er i 2on grau, Escoles d'Idiomes i d'Arts i Oficis...
- .CITE 5 : Ensenyament **superior** NO universitari (sense equivalència encara a Catalunya el curs 90-91)
- .CITE 6 : Ensenyament **superior** universitari: diplomatura
- .CITE 7 : Ensenyament **superior** universitari: llicenciatura

1.2.- Nivell de formació per sexes. (C2)

1.2.1.- Proporció de dones, entre la població de 25 a 64 anys, que ha assolit un nivell específic de formació.

	CITE 0/1/2	CITE 3	CITE 5	CITE 6/7	TOTAL POB.
M.P.	54	46	54	40	50
M.UE	55	47	55	41	50
E.	53	43	--	47	51
CAT.	53	43	--	45	51

FONTS: Cens de població 1991. Institut d'Estadística de Catalunya

COMENTARI:

* Aquestes proporcions corresponen als resultats de l'indicador 1.1.1.

Com a la pràctica totalitat dels països, s'observa una major proporció de dones en els nivells inferiors d'ensenyament. L'explicació del fenomen ultrapassa l'àmbit estrictament educatiu.

La dada referent a l'ensenyament universitari s'hauria de matisar, desagregant-la per Facultats.

1.3.- Percentatge de la població entre 5 i 29 anys al conjunt de la població. (C3)

	GRUPS D'EDAT			
	5 - 29	5 - 14	15 - 24	25 - 29
M.P.	36.8	13.3	15.2	8.2
M.UE	36.7	12.9	15.3	8.4
E.	39.1	14.0	16.8	8.3
CAT.	37.4	13.2	16.5	7.7

FONTS: Cens de població 1991. Institut d'Estadística de Catalunya

COMENTARI:

* Potser serà bo advertir que el segment d'edat de la darrera columna té la meitat d'amplitud que les dues anteriors.

Caldrà retenir aquestes dades per ponderar després els indicadors de despeses en ensenyament. En efecte, un mateix percentatge de despeses en educació en relació al PIB pot ser suficient o no segons el pes percentual de la població sobre la que s'aplica. D'altra banda, el simple manteniment, en pessetes constants, del pressupost d'Educació, quan la població escolar minva, representa un increment relatiu de les inversions en aquest àmbit.

Això, però, no passa de ser una simple constatació estadística i no pot ser ni una excusa ni un consol. Com més s'"envelleix" un país, més han de ser considerades les despeses en educació com una inversió a llarg termini de la qual tota la societat traurà profit.

Aquest envelliment s'observa en tots els països de l'OCDE, tret d'Irlanda i Turquia.

1.5.- Atur dels joves i dels adults. (C6)

1.5.1.- Taxa d'atur per sexe i grup d'edat.

TAXA D'ATUR GLOBAL				TAXA D'ATUR DELS JOVES			
(15-64 anys)*				(15 - 24 anys)*			
	H + D	H	D		H + D	H	D
M.P.	7.2	6.7	8.2	M.P.	13.7	13.4	14.1
M.UE	8.2	6.9	10.4	M.UE	14.4	13.0	15.9
E.	15.9	12.0	23.2	E.	30.5	25.2	37.1
CAT.	12.2	8.3	18.8	CAT.	22.7	17.9	28.5

FONTS: Anuari Estadístic de Catalunya 91. Institut d'Estadística de Catalunya

COMENTARI:

* S'ha comptat, com ho han fet a Espanya i a altres països, a partir dels 16, i no dels 15, anys.

Quant a la taxa d'atur dels joves - calculada en percentatge de la població activa entre 16 i 24 anys - cal tenir en compte que la població inactiva en aquest segment de edats (estudiants que no treballen ni busquen feina) és molt significativa i, per tant, la proporció entre població desocupada i població activa en aquest grup, a part d'altres consideracions, és sempre molt elevada.

1.5.2.- Taxa d'activitat, i atur dels joves (en percentatge de la població entre 15 i 24 anys).

JOVES EN ATUR (en relació població 15-24)		JOVES EN ACTIU (en relació població 15-24)	
M.P.	7.4	M.P.	54.8
M.UE	6.9	M.UE	50.4
E (16-24)	12.5	E.(16-24)	41.0
CAT. (16-24)	12.7	CAT. (16-24)	55.7

FONTS: Anuari Estadístic de Catalunya 91. Institut d'Estadística de Catalunya

COMENTARI:

* L'atur dels joves és calculat aquí en percentatge de tota la població (activa o no) que té entre 16 i 24 anys. La taxa d'atur juvenil és l'assenyalada a l'indicador anterior i que correspon, és clar, al 12.7% del 55.7%.

En qualsevol cas, caldria tenir ben en compte aquesta dada per valorar l'esforç econòmic en matèria educativa a cada país. Un mateix percentatge de PIB suposa molts més recursos en valor absolut als països rics. Consideri's a més que, en general, els països pobres acostumen tenir una més gran proporció de jovent.

GLOSSARI:

- PIB : el "producte interior brut" és la suma dels valors dels béns i serveis produïts en un espai econòmic i un període de temps determinats.

- "Per habitant" (o "per càpita") : relació d'una magnitud macroeconòmica amb el nombre d'habitants d'un determinat espai econòmic.

- PPC : La "paritat del poder de compra" és una taxa de conversió monetària que permet expressar en una unitat comuna el poder adquisitiu de diferents monedes; elimina, doncs, les diferències de nivell de preus entre països. És a dir, una determinada quantitat PPC permetria adquirir els mateixos béns i serveis a tots aquests països.

2.1.- Despeses d'educació en percentatge del PIB. (P1)

D E P A R T A M E N T D' E N S E N Y A M E N T		
EGB+Secundària	Universitat	Sistema Educatiu
1.9	0.6	2.7

FONTS: . Institut d'Estadística de Catalunya
. Estadística de la despesa pública. Gabinet Tècnic.
Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

* La columna "Sistema Educatiu" inclou la despesa de pre-escolar.

Les altres despeses públiques representen aproximadament un increment del 10% sobre la despesa del Departament. Quant a la despesa privada, l'increment seria del 43,5%

Així, doncs, el percentatge sobre el PIB de la despesa pública i privada en ensenyament invertit dintre dels territoris de Catalunya és el que queda reflectit en el següent quadre comparatiu. Cal advertir, però, que allò que realment reflecteix la comparació E./CAT. quant a **DESPESA PÚBLICA** és la diferència percentual (entorn del 30 %) que es dona a nivell general a Catalunya entre la seva aportació financera a l'Estat i allò que l'Estat li retorna.

La significació d'aquest resultat és tan poc clara com la del resultat que es pot donar en una Comunitat Autònoma de renda inferior a la mitjana. En aquest cas, com el denominador del quocient és inferior, és altament probable que l'indicador mostri que la despesa en educació en termes de PIB és superior a la del conjunt de l'Estat.

Possiblement l'indicador més natural en aquest nivell seria el de la **despesa per habitant**. Aquest indicaria molt probablement que la despesa està distribuïda d'una manera força equivalent entre les diferents Comunitats Autònomes.

2.3.- Repartiment en percentatge de les despeses totals d'ensenyament i d'efectius escolars per nivell d'educació. (P3)

	Preescolar		EGB+Secundària		Superior	
	Efect.	Desp.	Efect.	Desp.	Efect.	Desp.
OCDE	11.8	5.8	74.0	66.3	14.2	27.8
M.P.	10,3	5,9	77,6	70,6	11,9	22,8
M.UE	11.1	6.5	77.5	72.8	11.4	20.7
E.	10,3	8,0	77,2	73,4	12,6	18,5
(U.K.	6,9	3,9	84,5	75,5	8,6	20,7)
CAT.	6,3	5,5	81,7	72,5	12,0	22,0

FONTS: Estadística d'Ensenyament i Estadística de la Despesa Pública.

Gabinet Tècnic. Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* Els "efectius escolars" (nombre d'alumnes d'un determinat nivell educatiu) inclouen els alumnes de tots els centres - públics o privats - sostinguts amb fons públics.

* Quant a les mitjanes internacionals, tingui's en compte que la majoria presenta la despesa total (pública i privada), com és el cas d'Espanya, mentre que d'altres - el Regne Unit (U.K.), per exemple - només la pública. Com que les dades de Catalunya se centren en la despesa del Departament d'Ensenyament, pot ser oportuna la inclusió en aquest quadre de la referència U.K.

2.4.- Despeses d'educació per font inicial de finançament. (P4)

	PÚBLIC	PRIVAT
OCDE	80.5	19.5
M.P.	87.8	12,2
M.UE	88.9	11.1
E.	80,1	19,9
CAT.	71,7	28,3

FONTS: . Estadística de la Despesa Pública. Gabinet Tècnic.

Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

- . Departament de Governació. D.G. Administració Local
- . Diputacions Provincials catalanes
- . INE. "Encuesta de presupuestos familiares"

COMENTARI:

* No s'ofereixen les proporcions d'aquestes dades per als diferents nivells educatius, per la dificultat que comporta la desagregació per aquest concepte de la despesa privada.

És un tret característic del sistema educatiu de Catalunya la forta incidència dels sector privat en el camp de l'ensenyament.

GLOSSARI:

Despesa de funcionament: part de la despesa que es consumeix al llarg d'un exercici econòmic: sous, serveis, material fungible...

Despesa de capital: part de la despesa que es destina a inversions en béns de més llarga durada: construccions, equipaments.

Despesa financera: és la relacionada amb el creixement i decreixement dels actius i passius financers.

2.5.3.- Repartiment en percentatge de les despeses de funcionament per partides (primària i secundària).

	1	2	3	4	5
	Professors	No doc.	Personal	Altra desp.	Total (3+4)
OCDE	60,3	11,6	73,6	26,4	100,0
M.P.	67,8	10,1	76,8	23,2	100,0
M.UE	67,2	11,1	76,1	23,9	100,0
E.	-	-	65,1	34,9	100,0
CAT.	62,0	3,8	65,8	34,2	100,0

FONTS: Estadística de La Despesa Pública. Gabinet Tècnic.

Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

L'anterior comentari continua, és clar, sent vàlid en general en aquest cas; tret, potser, el cas que, per aquests nivells d'ensenyament, la despesa en sou del professorat s'ajusta força a la mitjana de l'OCDE.

2.6.- Despeses unitàries per nivell d'ensenyament, expressades en dòlars EUA convertits en PPC. (Ensenyament Públic - Departament d'Ensenyament -). (P6)

	Pre-escolar	EGB+Secundària	Superior	Sistema Educ.
OCDE	2.216	3.457	8.560	4.700
M.P.	2.778	3.765	7.466	4.285
M.UE	2.383	3.222	6.184	3.555
E.	1.777	2.405	3.242	2.490
CAT.	1.898	1.890	3.917	2.134

FONTS: Estadística de la Despesa Pública i Estadística d'Ensenyament.

Gabinet Tècnic. Secret. Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* S'entèn per "despeses unitàries" el cost per alumne i curs escolar. Al curs de referència, 90-91, i en pessetes corrents, aquest cost fou

	Pre-escolar	EGB+Secundària	Superior	Sistema Educ
CAT.	209.729	208.845	432.828	235.807

* Quant a les despeses a la Universitat, vegi's l'explicació amb què acabava l'indicador anterior.

* Revisi's, ara, l'Indicador 1.6.

2.8.- Despeses unitàries relatives, per nivell escolar
(primària=100). (Ensenyament públic - Departament -) (P8)

	Pre-escolar	Primària	Secundària	Superior
OCDE	86	100	160	239
M.P.	89	100	150	249
M.UE.	89	100	164	260
E.	95	100	152	174
CAT.	114	100	144	236

FONTS: Estadística de la Despesa Pública i Estadística d'Ensenyament.

Gabinet Tècnic. Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* Recordi's que a Catalunya, i a l'any 1991, Primària - que per als altres països va dels 6 als 12 anys - és igual a EGB, que va dels 6 als 14. Aquest indicador només serà plenament comparable un cop s'hagi generalitzat la Reforma.

2.10.- Ratio alumnes/professor, per nivell d'ensenyament. (P10)

	P Ú B L I C			PÚBLIC + PRIVAT		
	CITE 0	CITE 1/2	CITE 3	CITE 0	CITE 1/2	CITE 3
M.UE	21,2	17,2/15,1	11,6	22,6	19,0/15,0	15,2
E.	22.5	19.7/17.6	14.7	24.8	22.0/18.1	16.0
CAT.	21.0	18.1	15.4	23.5	19.3	16.7

FONTS: Estadística d'Ensenyament. Gabinet Tècnic.

Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* S'ofereix conjuntament la dada CITE 1 i 2 (Primària i Primer Cicle de Secundària) que són els nivells educatius pròxims a la nostra EGB.

* Quant a la M.UE, cal advertir que més de la meitat dels països d'aquesta àrea no ofereixen dades sobre la "ratio" i, a la resta, la forquilla és molt ampla: dels 14 de Dinamarca als 29 d'U.K., a l'educació infantil, o dels 5.6 de França als 14.7 d'Espanya, a Secundària.

És a dir, segons això, respecte a la UE, Catalunya estaria en una posició mitjana quant a pre-escolar i a la cua absoluta quant a Secundària.

* Tenint en compte que els segments Primària i Secundària no són totalment equivalents a tots els països, interessa veure el comportament d'ambdós segments en conjunt.

La tònica general dels països de la UE no difereix gaire: va del 41,3 % d'Itàlia al 51% d'Irlanda, per al conjunt d'aquests dos nivells.

* Quant a l'ensenyament superior, recordi's que a la majoria dels països inclou el superior NO universitari, encara no catalogat al sistema educatiu de Catalunya.

3.1.3.- Efectius escolaritzats a l'ensenyament superior públic i privat, per 100 persones de la classe d'edat corresponent.

	NO UNIVERSITARI			UNIVERSITARI		
	H + D	H	D	H + D	H	D
M.UE	13.2	11.8	14.7	16.4	16.7	16.1
E.	0.3	0.3	0.3	30.9	29.6	32.4
CAT.	-	-	-	27.9	26.3	29.6

FONTS: . Cens de Població 91. Institut d'Estadística de Catalunya
 . Comissionat d'Universitats. Servei d'Ensenyament Univ.

COMENTARI:

* L'edat d'entrada a la Universitat se situa en els 18 anys i la durada típica dels estudis és de 5-7 anys.

Com a conseqüència de la situació que es comentava al subindicador anterior, Catalunya presenta una taxa d'escolarització universitària molt superior als països del seu entorn, que han canalitzat els seus estudiants de formació professional cap a estudis superiors de tipus NO universitari.

3.3.- Escolarització a Secundària. (P13)

3.3.1.- Taxa neta d'escolarització a l'ensenyament secundari públic i privat.

	E D A T S							
	14	15	16	17	18	19	20	21
M.P.	92.9	92.1	83.9	72.4	44.4	22.9	12.2	5.9
M.UE	92.8	92.4	83.5	74.1	47.9	26.6	14.5	6.9
E.	99.5	89.0	73.5	63.9	34.6	19.6	10.2	8.5
CAT.	98.7	86.6	72.1	61.5	34.8	17.0	14.1	

FONTS: . Cens de Població 91. Institut d'Estadística de Catalunya

. Estadística d'Ensenyament. Gabinet Tècnic.

Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* L'estadística de Catalunya computa "alumnes de 20 anys i més".

* No s'han comptat els prop de 60.000 alumnes de Conservatoris, d'Arts aplicades i d'Idiomes per coherència, molt especialment, amb l'indicador 3.1.2. D'altra banda, tampoc no hi ha dades de la distribució per edats.

* S'han comptat, en canvi, els alumnes de 14 i 15 anys que estan encara estudiant els dos darrers cursos d'EGB, considerats de secundària en altres sistemes educatius.

3.3.2.- Percentatge d'alumnes de l'ensenyament secundari general i professional, a escoles públiques i privades.

	GENERAL	PROFESSIONAL	TOTAL
M.P.	52.9	47.1	100
M.UE	47.7	52.3	100
E.	63.5	36.5	100
CAT.	59.4	40.6	100

FONTS: Estadística d'Ensenyament. Gabinet Tècnic.

Secretaria Gral. Departament d'Ensenyament

COMENTARI:

* Vegi's el comentari a 3.1.2.

* La variació de les xifres s'explica pel canvi de referència del percentatge: sobre la població total, en aquell indicador; sobre la població escolar, en aquest. És a dir, el 100 % d'ara correspon al 84.5 % d'abans.

4.- Indicadors de resultats.

Ja s'ha advertit a la Introducció que d'aquest bloc d'Indicadors s'ha hagut de prescindir de quatre - tots ells referits a resultats que correspondrien a la fi de la nostra EGB -, les dades dels quals provenen d'enquestes internacionals en què Catalunya no ha participat.

És evident que aquesta circumstància no només descompensa aquest bloc, sinó, per la seva mateixa especificitat, la totalitat de l'estructura del recull final.

Val a dir que dels cinc indicadors de resultats que a continuació s'ofereixen, quatre, referits tots ells a diplomes de l'ensenyament secundari i universitari, formen un grup homogeni i coherent que ofereix la "photo finish" de tot el procés educatiu.

4.2.- Taxa d'obtenció d'un diploma universitari per 100 persones de la població d'edat teòrica (públics i privats, homes i dones).

(R6)

	PROPORCIÓ	DE	GRADUATS
	H + D	H	D
M.P.	16.4	16.1	16.7
M.UE	14.4	14.4	14.4
E.(Dipl.)	7.5	5.3	9.8
(Llic.)	12.1	10.7	13.5
CAT. (Dipl.)	5.5	*	*
(Llic.)	11.8	*	*

FONTS: . Cens de Població 91. Institut d'Estadística de Catalunya

. Comissionat d'Universitats. Servei d'Ensenyament Univ.

COMENTARI:

* Les dades sobre repartiment per sexes no són completes a la Universitat per al curs de referència.

* Les edats teòriques de sortida són 21 anys per als Diplomats i 23 per als Llicenciats (amb les mateixes reserves que a l'indicador anterior).

Un dada a remarcar és que, si bé la proporció de titulats universitaris és més alta que a la resta dels països del nostre

4.3.- Diplomes científics en proporció del total de diplomes de l'ensenyament universitari. (R7)

	CN.	Mat./Info.	Enginy.	Total
M.P.	7.4	3.4	12.1	22.5
M.UE	7.8	3.0	14.2	25.0
E.	5.9	2.9	7.2	16.0
CAT.	8.0	2.9	7.1	18.0

FONTS: Comissionat d'Universitats. Servei d'Ensenyament Univ.

COMENTARI:

* Les Ciències Naturals (CN) inclouen la Física, la Química, i la Biologia.

Si l'indicador anterior palesava que, quantitativament, els resultats no eren, en proporció a l'esforç esmerçat, els que calia esperar, aquest evidencia que qualitativament (amb la deguda relativització del terme) tampoc no són satisfactoris.

La proporció de diplomes d'Enginyeria (que, curiosament, coincideix amb la dels EE.UU.) tot i estar molt per sota de la M.P., està més lluny encara de la dels països europeus - tret d'Espanya, Itàlia i Suïssa -.

4.5.- Taxa d'atur per nivell de formació, per 100 persones de la població activa entre 25 i 64 anys. (R9)

	fins Primària	Secundària	Sup.NO univ.	Univers.	Total
M.P.	9.3	6.2	3.9	3.5	6.8
M.UE	10.1	6.8	3.7	4.2	8.2
E.	13.7	12.2	*	9.3	12.9
CAT.	13.9	9.2	*	4.3	11.8

FONTS: Cens de Població 91. Institut d'Estadística de Catalunya

COMENTARI:

Malgrat que l'índex d'atur d'un país és el producte d'una dissortada conjunció de causes sòcio-polítiques, el que sí sembla reflectir aquest indicador és que, en una societat en crisi laboral, una bona formació, si bé no constitueix una "assegurança a tot risc", sí eleva el grau de seguretat davant l'atur.

El **Sistema d'Indicadors d'Ensenyament** que proposa l'OCDE és obert i perfectible, com ho demostra el seu mateix desenvolupament al llarg dels darrers anys i successives edicions. Permetria, doncs, tot mantenint un "nucli dur" d'indicadors comparable a nivell internacional, la inclusió d'indicadors la comparabilitat dels quals fos més restringida - de nivell interregional, per exemple - i, fins i tot, no estrictament comparables. De fet, són ja molts els països que estan treballant en aquest sentit.

2) L'adopció d'aquest sistema macro-avaluador implica la periòdica actualització de les dades. La recopilació d'aquestes, una vegada configurada la xarxa estadística de base, és una feina relativament senzilla que no precisa un temps considerable ni un cost addicional. L'experiència assolida en la matèria farà també cada vegada més planeres l'anàlisi i la interpretació dels resultats.

CONCLUSIONS

1) L'ampliació de l'escolarització obligatòria i la Reforma propiciada per la LOGSE apropen en gran part l'estructura del nostre Sistema Educatiu a les usuals del nostre entorn.

2) S'observa, però,

* quant a l'ensenyament secundari postobligatori: que, en relació als altres països, es produeix una clara inversió de les proporcions d'escolarització en cada una de les dues modalitats: estudis de batxillerat i estudis de formació professional.

* quant a l'ensenyament superior:

- que aquest tipus d'ensenyament es redueix al nostre país a l'ensenyament universitari, a diferència dels països de l'entorn, que contempla també l'ensenyament **superior no universitari**;
- que la taxa d'alumnes universitaris (3.1.3) i de nou inscrits a la Universitat (3.4) és més elevada a Catalunya que als països pròxims a nosaltres;
- que els resultats, però, (4.2 i 4.3) no es corresponen amb aquestes elevades taxes.

3) Com a fruit de les discussions del Seminari "**Els Indicadors d'Ensenyament a l'Europa de les Regions**", de l'experiència en l'elaboració d'aquest informe, i de l'anàlisi comparativa de sistemes d'indicadors d'altres països, s'ofereix a continuació un esborrany general de

INDICADORS DE SERVEI

1.- Escolarització a l'ensenyament reglat

.pre-escolar

.primària

.secundària

.primer grau

.segon grau

.batxillerat

.formació professional

.superior

. universitari

.taxa de nouinscrits

. no universitari

2.- Ubicació dels alumnes, per edats, en els nivells del sistema

2.1.-Especificitat de la transició secundària-superior

3.- Educació d'adults

4.- L'escolarització dels discapacitats

5.- Percentatge d'alumnes immigrants

INDICADORS DE RESULTATS

a) ALUMNES

1.- Competència en

- .matemàtiques
- .ciències naturals
- .ciències socials
- .llengües estrangeres
- .llengua, història, cultura i medi propis
- .educació física
- .educació visual i plàstica

b) SISTEMA

2.- Taxa d'abandonament d'estudis a l'ESPO i a l'ensenyament superior

3.- Taxa de titulats de batxillerat i d'FP

4.- Diplomats superiors

4.1.- Diplomes científics

5.- Científics al conjunt de la població

6.- La inserció professional en els 3 anys següents a la fi dels estudis

2) S'ha remarcat **en negreta** els indicadors o projecte d'indicadors que no estan recollits en el present informe, però que figuren ja en els sistemes d'altres països, o en la 3ª edició d'EDUCATION AT A GLANCE o que, simplement, semblen oportuns per a una Administració educativa amb les característiques de la nostra. Fem-ne un brevíssim comentari:

a) Indicadors de Recursos:

. Ind. nº 2.1: La proposta intenta corregir la distorsió que suposa la comparació dels PIBs regionals amb l'estatal.

. Ind. nº 7: Podria ser interessant conèixer el cost del possible malfuncionament del Sistema.

. Ind. nº 9: Nova proposta del Projecte **INES**.

b) Indicadors de Servei:

. Els indicadors 3,4 i 5 completen la caracterització del servei que es dona en matèria d'educació.

c) Indicadors de Funcionament:

. Ind. nº 3: És una precisió de l'indicador del Projecte **INES**, que va ser proposada i acceptada al Seminari "**Els Indicadors d'Ensenyament a l'Europa de les Regions**".

. Ind. nº 5: Es tracta d'un indicador amb perspectiva de futur, que tracta de reflectir els nexos entre el sistema educatiu postobligatori i el món de l'empresa.

. Tots els altres són noves propostes del Projecte **INES**.

3.2. Indicadors prioritaris

Alguns dels nous indicadors proposats en la 3ª edició d' **EDUCATION AT A GLANCE** suposen simplement l'actualització o recollida selectiva de dades estadístiques d'ensenyament. No representen, doncs, un cost econòmic afegit.

Per a aquells que provenen d'enquestes internacionals, caldria, com ja s'ha dit abans, estudiar una solució que faci possible la participació de cara al futur.

Els Indicadors "propis" o "interns" de Catalunya hauran de ser no solament definits sinó també "quantificats" des del punt de vista dels recursos. Sobretot pel que fa als de "resultats dels alumnes". Atès que aquest bloc és essencial per a la coherència de tot el sistema d'indicadors, i en coherència també amb les característiques del nostre país, es proposa que en la pròxima actualització d'aquest recull d'indicadors s'incloguin com a mínim els de resultats en **llengua** i en **història catalanes** a la fi , si més no, d'algun dels tres nivells que s'han assenyalat.

Barcelona, 3 de maig de 1.995.